

Krátka správa z vykonanej kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami určenými na vybrané projekty financované z Európskeho sociálneho fondu

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2007; jej účelom bolo preveriť posudzovanie, schvaľovanie a realizáciu projektov, na ktoré boli vynaložené finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov.

Pomocou štatistických metód bol ku kontrole vybraný Národný projekt II „Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím“ (ďalej len „projekt“):

Predmetom kontrolnej akcie boli nasledovné oblasti:

- charakteristika a popis projektu,
- charakteristika, postavenie a pôsobnosť kontrolovaných subjektov v rámci riadenia implementácie a realizácie projektu,
- posudzovanie, schvaľovanie a realizácia projektu,
- plnenie rozpočtu na realizáciu opatrení v rámci projektu,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynakladania finančných prostriedkov,
- účinnosť riadiaceho a kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVaR“), na šiestich úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“): Bratislava, Prievidza, Čadca, Nové Zámky, Partizánske a Veľký Krtíš a u dvadsiatich právnických a fyzických osobách, ktorým boli poskytnuté príspevky podľa zákona o službách zamestnanosti (koneční užívatelia pomoci).

Z výsledkov kontrol bolo vypracovaných 12 protokolov (na 6 ÚPSVaR a u 6 konečných užívateľoch) a 13 záznamov (u konečných užívateľoch); nedostatky zistené u jedného konečného užívateľa boli uvedené v protokole ÚPSVaR Bratislava, pretože kontrolovaná spoločnosť bola predaná a NKÚ SR sa nemohol skontaktovať s konečným užívateľom pomoci.

Hospodárenie s finančnými prostriedkami na Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „Ústredie“) bolo posúdené využitím ustanovenia § 22 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade SR v znení neskorších predpisov.

Kontrolované obdobie boli roky 2004 až 2006 s tým, že kontrola konkrétnych účtovných dokladov a záznamov bola zameraná na obdobie rokov 2005 a 2006.

Kontrolovaný projekt je realizovaný v rámci programových dokumentov: „Sektorový operačný program Ľudské zdroje“ (ďalej len „SOP ĽZ“), ktorý z geografického hľadiska pokrýva celé územie Slovenskej republiky s výnimkou Bratislavského kraja a „Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3“ (ďalej len JPD Cieľ 3), ktorý pokrýva územie Bratislavského kraja.

Z výsledkov kontrol vykonaných na jednotlivých ÚPSVaR a u vybraných konečných užívateľov vyplynulo, že najviac nedostatkov bolo zistených na území Bratislavského kraja, t.j. na území, ktoré pokrýva programový dokument JPD Cieľ 3.

Na riadení, implementácii a realizácii projektu sa podieľajú: MPSVaR, ako riadiaci orgán a platobná jednotka; Ústredie, ako konečný prijímateľ, ktorý realizuje projekt prostredníctvom ÚPSVaR a koneční užívatelia pomoci.

Kontrolou na MPSVaR bolo zistené, že MPSVaR, ako riadiaci orgán nezabezpečil dodržiavanie zmluvne dohodnutého termínu prevodu príspevku, resp. jeho časti na účet konečného prijímateľa (do 28 pracovných dní).

Termín prevodu príspevku, resp. jeho časti na účet konečného užívateľa (do 30 dní) nebol dodržiavaný na ÚPSVaR Veľký Krtíš a v jednom prípade na ÚPSVaR Bratislava.

Kontrolou čerpania prostriedkov na realizáciu projektu bolo zistené pomerne nízke čerpanie; od roku 2004 do 31.12.2006 boli vyčerpané finančné prostriedky v sume 345 643 694,- Sk, čo predstavuje 34,52 % z upraveného rozpočtu na projekt. Do 31.12.2008, t.j. za 24 mesiacov zostáva vyčerpať 655 782 711,- Sk, čo predstavuje 65,48 % z upraveného rozpočtu na projekt, čo si, vzhľadom na doterajšie čerpanie, bude vyžadovať prijatie mimoriadnych opatrení.

Kontrolou poskytovania a čerpania prostriedkov na realizáciu projektu bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a tým aj porušenie finančnej disciplíny v zmysle tohto zákona na ÚPSVaR Partizánske, na ÚPSVaR Prievidza, na ÚPSVaR Bratislava a u štyroch konečných užívateľov.

U troch konečných užívateľov bolo zistené závažné porušenie podmienok dohodnutých v dohodách o poskytnutí príspevku, dôsledku čoho by mal ÚPSVaR odstúpiť od dohody.

Doklady predložené ku kontrole poskytnutia a čerpania príspevku na zriadenie chránenej dielne na ÚPSVaR Partizánske boli nejednoznačné a rozporné a nedalo sa z nich určiť, či príspevok bol poskytnutý a použitý v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Ďalej bolo zistené, že koneční užívatelia takmer všetky dodávateľské faktúry, ktorými preukazovali oprávnenosť výdavkov uhradili v hotovosti, na základe výdavkového a príjmového pokladničného dokladu.

Nie všetky výdavky deklarované v žiadostiach konečného prijímateľa o platbu boli preukázané dokladmi potvrdzujúcimi ich uhradenie, čo nebolo v súlade so zmluvami o poskytnutí príspevku.

Na ÚPSVaR Bratislava bolo zistené, že koneční užívatelia nedodržiavali podmienky dohodnuté v dohodách o poskytnutí príspevku.

Porušenie zákona o účtovníctve bolo zistené u šiestich konečných užívateľov, u jedného z nich bolo zistené i porušenie zákona o dani z príjmov a zákona o verejnom obstarávaní.

MPSVaR, ako riadiaci orgán, neoveroval oprávnenosť výdavkov a skutočné dodanie tovarov, služieb a prác u konečných užívateľov, čo nebolo v súlade s Konceptiou systému finančného riadenia štrukturálnych fondov.

Na ÚPSVaR Nové Zámky a ÚPSVaR Bratislava bolo zistené nedostatočné vykonávanie predbežnej finančnej kontroly a tým porušenie zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Z nedostatkov zistených kontrolami realizácie projektu u konečných užívateľov vyplýva, že riadiaci a kontrolný systém nie je dostatočný. Je potrebné, aby riadiaci orgán v rámci predbežných finančných kontrol vykonával kontroly fyzickej realizácie projektu na mieste - u konečného užívateľa; tiež je potrebné skvalitniť výkon predbežných a priebežných finančných kontrol na ÚPSVaR a zabezpečiť primeraný počet predbežných, priebežných a následných finančných kontrol u konečných užívateľov, v rámci ktorých bude skontrolovaný čo najväčší objem finančných prostriedkov.

Protokoly o výsledku kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov, ktorí následne prijali opatrenia a predložili ich NKÚ SR; celkom bolo prijatých 38 opatrení, z toho 11 na MPSVaR, 21 na ÚPSVaR a 6 opatrení bolo prijatých konečnými užívateľmi. Prijaté opatrenia vytvárajú predpoklady nielen pre zabezpečenie odstránenia konkrétnych nedostatkov zistených kontrolami, ale aj zlepšenie riadenia a kontroly pri realizácii projektu, ako aj dodržiavanie účelu NFP poskytnutého na realizáciu projektu.

Výsledné materiály z kontrol vykonaných u troch konečných užívateľov boli zaslané Daňovému riaditeľstvu SR so žiadosťou o vykonanie kontrol z dôvodu podozrenia z daňových únikov.

Výsledný materiál bol ďalej zaslaný:

- predsedovi vlády SR
- Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu
- Výboru NR SR pre sociálne veci a bývanie
- Výboru NR SR pre európske záležitosti
- ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- podpredsedovi vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny
- ministrom financií SR